

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוז

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

גיליון 2815

יום שלישי כ"א טבת תשפ"ד
דף היומי בבלי: ב"ק סא | עמוד היומי: ברכות מא. | דף הכולל: ב"מ נב | קנין ירושלמי: שביעית פז
דף היומי בהלכה: קצ"ג ג' - ד'.
מוסר: שם עולם - פרק ג' עד 'והנה מענין שבת קדש'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: שער התשובה "ארבעה ועשרים דברים" עד "ואמרו רז"ל שאין התשובה"

אחד מגדולי הרבנים בדורנו, פסק שעליהן לפייסה בממון וכדו' מה שתוצה. למעשה, המורה הסכימה להתפייס בתנאי...

וממה ניצלה המשפחה שהלוותה את הבית לשבת?

מאותה פגיעה נוראה, אמנם, סלחתי לכן מיד, אך הכאב מלווה אותי עדיין כמו שהפגיעה היתה אך ורק לפני ימים ספורים אע"פ שעברו שנים מאז בנות הכיתה שאלו ב'דעת תורה', אצל אחד מגדולי הרבנים בדורנו, ופסק להם שעליהם לפייסה בממון וכדו' מה שתוצה, ולמעשה, המורה הסכימה להתפייס בתנאי שסיפור זה יתפרסם ברבים ויבינו את חומר הענין של פגיעה בזולת ולמען דעת צדקות ה', כי אית דין ואית דיין, העולם אינו הפקר ויש חשבון בעולם, ולדעת את חומר הענין.

מוסיף הגה"צ: אכן, זה הכלל כשם שאפשר לקלקל ק"ו שאפשר לתקן, ובאם נתחזק בענין זה, יוטב לנו ולבעל המעשה הלז לטובה ולברכה. ויעלה הדבר להקל על הנפגעת הלז למחול להם, ויפתחו במהרה שערי הישועה.

מעניין לעניין באותו ענין, הביא הגה"צ (שם): איתא בספר 'בית יעקב' (מאב"ד אלכסנדר. תלמידו של הר"ב, דף רג) שמעתי ממורי, אם יש לאדם צער גידול בנים ר"ל, סגולה לזה לזיהר ממחלוקת, להיות רודף שלום, ולהיות מן הנעלבין ואינם עולבין, ובזה שב ורפא לו.

סיפר בעל המעשה, הרב א.י. שטיינבערג שליט"א מעי"ת

הגה"צ ר' אלימלך בידרמן שליט"א, סיפר בשיעורו השבועי (פר' ויגש תשפ"ד) מעשה שנתבקש לפרסם - כדי שיהיה תיקון לחטא הנורא וכלהלן... וכך הובא המעשה ב'באר הפרשה': (פר' ויגש),

שמעו נא למעשה נורא אשר שמעתי מבעל המעשה מבני הגולה המתייסר נוראות, זה כעשר שנים הינו ממתין לזכות בזש"ק - באופן קשה ומר עד כי אי אפשר לפרט... הלה כבר ניסה תפילות וסגולות ידועות ופחות ידועות ועדיין לא נושע.

בצר לו פנה לאחד מגדולי הדור שיעץ לו לבדוק במישור ה'בין אדם לחברו', פשפשו ומצאו כי בימי הנערות היה 'ששון ושמחה' בכותלי כיתתה של נור"ב, כאשר בנות הכיתה פגעו באחת מחשובות הצוות באופן נורא עד מאד, ואף לא העלו בדעתם את חומר הענין, ולא עוד אלא שבבירורים נודע להם כי אשה זו אינה היחידה, אלא כמחצית מבנות הכיתה סובלים מרורות, חלקם עדיין מצפים למצוא את זיווגם וחלקם ממתינים לחבוק זש"ק, ולחלקם נתפרדה החבילה (גירושין) רח"ל...

ואכן, נאספו כל העדרים, עלו לבית המורה שפגעו בה, וסיפרו את דבר הצרות אשר הם נחלת כלל בני הכתה, והיא פרצה בבכי מר, וכה אמרה להן, הידעתם מה עוללתן לי באותה פגיעה, ופירטה כמה צרות שונות ומשונות שהיא סובלת עד היום כתוצאה

מחסד לא מפסידים!!!

סיפר לי בעל המעשה, הגרב"ד שליט"א: בשבת האחרונה (ויגש), היתה משפחה שפירסמה שהיא רוצה דירה - עקב שמחה משפחתית. רצינו לתת את הדירה, אבל היה צום והיינו חלשים, והבית שמלא ילדים בלעה"ר, קצת היה מבולגן, אבל התגברנו, והחלטנו לעשות את החסד.

למעשה התברר - שהם חשבו שהם עושים חסד, אבל התברר שהם הרוויחו רבות ממעשה החסד. וכה היה המעשה: בליל שבת בשעה 05:00 המשפחה שישנה בדירה, שמעה רעשים, הם התעוררו, והתברר שירדו גשמים עזים ביותר, וחור הניקוז שבמרפסת היה סתום על ידי סמרטוט ולכלוכים שונים. המים היו כל כך רבים - עד שכל הבית היה מוצף בכמה ס"מ של מים.

מהר הם קמו, פתחו את חור הניקוז, וגרפו את כל המים מכל הבית.

אמר לי הגרב"ד: "אני רק מתאר לעצמי, מה היה קורה לו לא היינו נותנים את הדירה, היינו חוזרים במוצאי שבת, אחרי נסיעה עם ילדים קטנים, וכל הבית מוצף מים, וגם הנזק שהיה עלול להגרם לרהיטים..."

"יותר ממה שבעל הבית עושה עם העני - העני עושה עם בעל הבית".

ליקווד יצ"ו, שלפני כמה שנים היה לו לבתו הילדה איזה זיהום ברגלה עד של"ע בלילה אחד נתדרדר מצבה עד למאד, חיש מהר הבהילו אותה לבית החולים, ובהגיעה שמה איבדה הכרתה והוצרכו לחברה ל'מכונת הנשמה', עד שאמרו הרופאים שלא תראה כבר את אור הבוקר רח"ל.

למעשה עשה הקב"ה נס ונשארה בין החיים, כשעדיין מצבה קשה מאד, והיתה שוכבת שם ממש כמו מת ל"ע, והנה ביום בהיר אחד - אחר כמה שבועות, הקרה הקב"ה לאותו האברך נסיון גדול ב'שמירת הלשון' שמשום איזה סיבה רצה מאד לספר איזה לשון הרע גדולה ו'עסיסית', אבל ברגע האחרון גבר על יצרו וסגר את פיו בכח, והתאפק מלדבר הלשון הרע, ובאותו רגע פתח את פיו בתפילה בזה הלשון 'רבש"ע איך האב פארמאכט מיין מויל, בעט איך דיר בזכות דעם זאל מיין טאכטער עפענען איר מויל' (רבוש"ע! אני סגרת את הפה שלי, ואני מבקש שבזכות זה בתי תפתח את פיה).

לא עברו אפילו 'עשר דקות' והנה ב"ב מתקשרת אליו מבית החולים בצעקות גדולות, ומבשרת לו, הילדה התחילה לבכות... ומאותו רגע התחילה הישועה עד שלבסוף ב"ה בניסי ניסים נעשית בריאה ושלמה לגמרי ב"ה.

"מוות וחיים ביד הלשון" כפשוטו ממש, הן לטוב והן למוטב רח"ל...

**יום אחד מגיע אליו בעל הבית ואומר לו:
"אדוני היקר, אם לא תעבוד בשבת, אני
מפטר אותך!". שאל אותו היהודי: "האם קרה
משהו לא טוב בשנה וחצי האחרונים?"**

**מי זוכה לעלות בהר ה' מי שמבין שגם מה שנראה לו כמכשולות בעבודת השם,
אלה הם פשוט הסלעים, שעליהם עומדים כדי להמשיך לטפס הלאה...**

שישי ואנקה - וגם במוצאי שבת, אבל אנא ממך אל תבקש ממני לעבוד בשבת!", והמעביד הגוי הסכים. היהודי היה מאושר שסוף סוף לאחר כמה חודשים שפיתרו אותו כל שבוע, הוא מצא עבודה שתאפשר לו לשמור את השבת.

הוא עבד שם כשנה וחצי, והתחבב מאוד על כל אנשי הצוות שמאוד התפעלו מהנאמנות שלו למעבידו, והוא אכן ביצע את עבודתו על הצד הטוב ביותר וניקה ביסודיות רבה. אותו יהודי הרגיש שהוא הגיע אל המנוחה ואל הנחלה. הפרנסה מסודרת, והוא מסודר בדירה, הוא הרגיש שהכל אצלו בסדר גמור, ואז מגיעים הניסיונות... אז מגיעים אותם מכשולות...

יום אחד מגיע אליו בעל הבית ואומר לו: "אדוני היקר, אם לא תעבוד בשבת, אני מפטר אותך!". שאל אותו היהודי: "האם קרה משהו לא טוב בשנה וחצי האחרונים? היתה איזושהי בעיה? האם

בארצות הברית של לפני כחמישים שנה, היה קשה עד מאוד לשמור את השבת, ומי שמר את השבת - עשה זאת במסירות נפש.

יהודים רבים שהתקבלו לעבודה, ניגשו למעביד הגוי ביום שישי ואמרו לו, שמחר הם לא יגיעו לעבודה, כי הם רוצים לשמור שבת, והמעביד אמר להם: אם אתם לא באים לעבוד בשבת, אל תגיעו בכלל. רבים לא החזיקו מעמד...

היהודי עליו נסוב סיפורנו - כל השבוע היה עובד, וכשהגיעה השבת פיתרו אותו מהעבודה, אי לכך הוא עבד אף בעבודות בזויות. בין כל אותם העבודות, הוא הגיע לנקות בניין משרדים, והמעביד מאוד נהנה מהחריצות ומהנאמנות של אותו עובד.

היהודי הבחין בכך שהוא מצא חן בעיני הגוי, ולכן אזר אומץ, ניגש אליו ואמר לו: "אני יכול לבקש ממך בקשה? אני אבוא ביום

ובנאמנות".

אמר לי השותף שלי: "היהודים הם נאמנים עד הכסף, כשיהודי מריח כסף, הוא מאבד את הכל..."
כשהתווכחנו בנושא הזה, אמרתי לשותף שלי: "אני מוכן להוכיח לך, שאם אתה תציע לו לעבוד בשבת, הוא לא יסכים בשום פנים ואופן. הוא יהיה מוכן להפסיד את העבודה שלו, להפסיד את הפרנסה שלו, להישאר בלי אוכל בבית - וכל זה למען האמונה שלו, ואז נראה אם גם אז תגיד לי שהיהודי אוהב כסף ומוכן למכור את אלוהיו תמורת כסף..."

אמר לי השותף: "אתה תראה שהוא לא יחזיק מעמד יותר מחצי שנה - חצי שנה זה המקסימום, אני מבטיח לך שהרבה לפני כן הוא יפול ויישבר".

אומר המעסיק: החלטנו להתערב על סכום של \$10,000. דע לך, שהיום בדיוק עברה חצי שנה מאז שפיטרת אותך. המעסיק הגוי פתח את תיק המנהלים, שהיו בתוכו עשרת אלפי הדולרים, שאותם הוא הרוויח בהתערבות עם שותפו, ונתן אותם ליהודי בהוסיפו: "מהיום אתה לא חוזר אלינו כמנקה, אלא כמנהל במפעל שלי".

היהודי הזה הפך לאחד הגבירים הגדולים, שהחזיקו תורה וגדולה בעם ישראל. הוא אמר: "ריבוננו של עולם, אני חשבת לעצמי: מה אתה רוצה ממני?! אני יושב חצי שנה בבית, ולא מוצא עבודה, לא מוצא פרנסה - ולא הבנתי, שהמכשול הזה הוא כדי שהקב"ה יתן לי את משרת המנהל. הוא לא רצה לתת לי משרה של מנקה בלבד. את מה שהיה נראה לי ככישלון, את מה שראיתי אותו כקושי - התברר שגם הוא היה רצון השם כדי שדרכו אזכה לעלות לאותו הר גבוה. מפה למדים אנו, שדברים הנראים לנו כמכשולות ושיבושים בדרך, מהווים מדריגה שבאמצעותה יכולים אנו לעלות ולהתעלות.

מי זוכה לעלות בהר ה' מי שמבין שגם מה שנראה לו כמכשולות בעבודת השם, כמפריעים, כתקלות - אין אלו תקלות; אלה הן פשוט הסלעים, שעליהם עומדים לרגע קט כדי להמשיך לטפס הלאה כלפי מעלה.

(גל' קבלת שבת)

לא ביצעתי את העבודה כראוי?" אמר לו המנהל: "אותי לא מעניין דבר, אני פה בעל הבית, אתה הפועל, ואתה צריך לעשות מה שאני דורש ממך!" היהודי בכה והתחנן בפניו, אך המנהל היה החלטי. השבוע חלף עבר, הגיע יום שישי. פונה היהודי למעביד ואומר לו: "היום הוא היום האחרון לעבודתי, ממחר אני לא מגיע לעבודה." הזהיר אותו הגוי: "לא תהיה לך פרנסה!" השיב לו היהודי: "שלא תהיה לי פרנסה; אני בשבת לא עובד! אני את הקב"ה לא אכעיס!" היהודי עזב את העבודה, אך לא הצליח למצוא עבודה אחרת. בחודש הראשון הוא אכל את החסכונות שהיו לו, בחודש השני נגמר לו כל הכסף שהוא חסך, והנה מגיע החודש השלישי. הוא לווה כספים, ובמקביל ממשיך לחפש עבודה. כך הגיע גם החודש החמישי, והוא עדיין מובטל. הוא חוזר ללוות, אך המלווה אומר לו: "הפעם זו ההלוואה האחרונה שאני נותן לך, אתה חייב לי כסף עבור שלושה חודשים, בחודש הבא עליך לפרוע את חובך!".

היהודי היה אובד עצות. כשמלאה חצי שנה לפיטוריו, הוא הגיע לשבת כשלא היתה לו אפילו חלה עבור הסעודה. באין ברירה הוא הניח עליו לחם שנשאר מיום חמישי, ועם הלחם הזה היה עליו לערוך את סעודת השבת.

הוא ישב עם עצמו ואמר ליוצרו: "ריבוננו של עולם! רחם עלי! אני כל כך מוסר נפש למען השבת, והנה הגעתי לרגע של שבר; אנא עזור לי שלא אשבר! עזור לי שלא אפול!"

במוצאי השבת, לפתע הוא שומע דפיקות על דלת ביתו. הוא פותח את הדלת ורואה מולו את המעביד הגוי ותיק מנהלים בידו. הוא הגיע עם עוד מישהו, שנראה אדם עשיר. המעביד שאל: "אפשר לשבת?"

היהודי אמר: "כמובן!" והגיש להם שתי כוסות מים. זה מה שהיה לו בבית... האיש שאל את המעביד: "מה קרה?"

המעביד הציג את האדם שנלווה אליו ואמר: "זה השותף שלי במפעל. הוא מתעסק בקשרי לקוחות מבחוץ, ואני עובד בפנים. אנו משקיעים במפעל מאוד חדשני, ואמרתי לו, שאני ראיתי הרבה עובדים במהלך חיי, אך לא מצאתי עובד נאמן כמו העובד היהודי שיש לי שהוא שומר תורה ומצוות. היהודי הזה הוא האדם הנאמן ביותר מכל מי שראיתי, הוא לא מתלונן ועובד בחריצות

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה ראשית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

הם ניגשו במהירות למסוף, אבל הפקיד עצר אותם: "אי אפשר לעלות. הטיסה שלכם כבר סגורה". שני היהודים עמדו נבוכים. "שבת בקייב? איך עושים את זה?"

איך הקב"ה סידר הכול, כדי ששני הילדים שלו מארץ ישראל יוכלו לשבות כראוי גם בניכר!

זה היה מעל ומעבר למה שהם יכלו לדמיין. השניים הוסעו אחר כבוד לבית המלון, שם התקבלו בכבוד ובנעימות. הם הוכנסו לחדר נוח ומאובזר, והכול לכאורה כבר הסתדר. ר' משה התקשר אליו בערב שבת. הוא סיפר על הקורות אותנו עד לאותו זמן, ואמר, "כל מה שה' עושה הוא לטובה. יש לנו פה הכול, ורק דבר אחד כואב לי: שאין לי שטריימל. איך אפשר להיכנס לשבת קודש בכובע של חול על הראש? הרי אפילו בתשעה באב שחל בשבת אנו חובשים שטריימל, וכאן איאלץ לחבוש כובע של חול בשבת?!"

צערנו של בני נגע לליבי, ונזכרתי בקרוב משפחתי, הרב בנימין גוטפרב שליט"א, שניהל תלמוד תורה בקייב, ולאחרונה עלה לארץ ישראל ומשמש כאן כמחנך דגול. התקשרתי אליו וסיפרתי לו על הבעיה של בני.

"הוא נמצא במלון היהודי של קייב?" שאל ר' בנימין. "כן", ענית.

"תגיד לבן שלך שיסתכל מהחלון ויראה בחניה וולוו ישנה. שירד למטה, יפתח את הבגאז' ויוציא משם שטריימל וקפטן שבתיים". "אתה מדבר אליי?" שאלתי נדהם. "כן-כן. תגיד לבן שלך".

התקשרתי לבני ואמרתי לו, "אתה עומד בחלון?" "כן".

"תסתכל למטה, לחניה. אתה רואה שם וולוו ישנה?" "כן".

"תרד למטה, תפתח את הבגאז' ותמצא שם שטריימל וקפטן" ר' משה הוא בן נפלא, מכבד הורים, ועושה מה שאני אומר לו, בלי להבין איך זה יכול להיות שאני יודע כל כך טוב מה הוא רואה מהחלון בחדר המלון בקייב. הוא מגיע למכונית הישנה, פותח את תא המטען, ומוצא שם את שחיש. הוא חוזר לחדר ומתקשר אליו נרגש ביותר, "טאטע, זה באמת כך. אני מחזיק עכשיו ביד שטריימל של חתן וקפטן פרחוני מהודר! בליל שבת אלך אני עם טלית והוא עם שטריימל, ובבוקר גם הוא ילך בטלית! כך יהיה לשנינו שטריימל לשבת!"

יכולתי לשמוע את השמחה שלו חוצה יבשות ומגיעה עד לארץ.

שאלתי את הרב בנימין גוטפרב, "אולי תסביר לי מה הולך כאן?"

מספר הרה"ג ר' אליעזר גרוסמן שליט"א: בני, ר' משה שיחי, נסע לאוקראינה עם קבוצה של אברכים, להשתטח על קברי צדיקים. הם התפללו והתחננו לישועת הכלל והפרט. לקראת שבת נפרדה דרכו מהקבוצה: הוא ואברך נוסף התכוננו לשוב הביתה ולעשות את השבת בארץ ישראל.

הם שכרו נהג מונית שייקח אותם לשדה התעופה שבקייב, ויצאו לדרך. בשלב מסוים הם נתקעו בתוך פקק אינסופי שהתפרש על פני עשרות קילומטרים. נחש ארוך של מכוניות וכלי רכב זחל בקצב איטי להחריד. עברו חצי שעה ועוד חצי שעה, והמכונית שר' משה וחברו בתוכה, עומדת על עומדה ומתקדמת בקושי רב סוף סוף השתחרר הפקק. נהג המכונית לחץ על דוושת הגז, ובמהירות האפשרית הוא הסיע את ר' משה וידידו לשדה התעופה. כאן הם ניגשו במהירות למסוף המוביל אל המטוסים העומדים להמריא, אבל הפקיד עצר אותם: "אי אפשר לעלות. הטיסה שלכם כבר סגורה".

שני היהודים עמדו נבוכים. עד לפני רגע קיוו להיות בשבת בארץ, עם בני משפחתם, והנה, אכזבה כזאת. הם התבוננו כה וכה ושאלו את עצמם, "שבת בקייב? איך עושים את זה?" לא היה להם שום מושג. איפה ישיגו חלות ויין? מה יאכלו? היכן יישנו? מבלי שיהיה בידם קצה של רעיון, עמדו וחיכו לישועת ה'.

והנה, אברך חסידי רואה אותם. הוא מברר מה קורה, ושומע כי הם יהודים מארץ ישראל. "אני נוסע לאמריקה", אמר להם האברך, "אבל איני יכול לחשוב על כך שתעשו את שבתכם חול לגמרי. יש לי כאן קפטן פרחוני. קחו, שיהיה לכם מלבוש לשבת". הוא נתן להם קפטן, והלך לדרכו, לטיסה לאמריקה.

קעת היה להם קפטן, והם חשבו שבשבת יתחלקו ביניהם, ומדי כמה שעות יעבירו אותו מאחד לחברו.

לא עובר זמן רב והנה ניגש אליהם יהודי נוסף, הלוא הוא הרב הלל כהן שיחי, עסקן גדול שפועל רבות בקרב יהודי קייב. הוא שומע שהם הפסידו את הטיסה, ואומר להם: "ממש השגחה פרטית! השבת הזאת בעזרת ה' אני עורך בר מצווה לבני שיחי. הזמנתי את בני משפחתי המורחבת, ולשם כך שכרתי חדרים בבית מלון. כולם הגיעו, חוץ ממשפחה אחת. אי לכך יש לי חדר מיותר, והוא פשוט מחכה לכם! בואו איתי ואראה לכם היכן תתאכסנו בשבת. כמובן, לגבי האוכל אין לכם מה לדאוג בכלל, שהרי אתם תהיו אורחיי במשך כל השבת, עם אורחי הבר מצווה".

והוא ענה: "מאז שעזבתי את קייב, אני ממשיך להגיע לשם מפעם לפעם. כדי שלא לסחוב יותר מדי בכל הנסיעות, קניתי לי שטריימל וקפטן לשבתות שאני שם, ואני מאכסן אותם ברכב שבו אני משתמש בהיותי בקייב. בפעם האחרונה שנסעתי שם, נתגלתה בעיה במצבר של המכונית, וכיוון שכבר לא היה לי זמן לטפל בזה, ביקשתי מידיד שיקרא לטכנאי. כדי שהטכנאי יוכל לתקן את הרכב, השארתי אותו פתוח ולא נעלתי אותו. כך יצא שכאשר הבן שלך הגיע, הרכב היה פתוח, והוא יכול היה לקחת

את בגדי השבת שלי".

הרי זה פלא פלאים, איך הקב"ה טובב, שגם אם נגזרה עוגמת נפש שלא להגיע הביתה לשבת, הרי שהוא סידר הכול ככול עד הפרטי האחרון, כדי ששני הילדים שלו מארץ ישראל יוכלו לשבות כראוי בשבת קודש.

(אור לישירים. מתוך השיעור "אמונה וביטחון בפרשת השבוע" מפי הגאון הרב אליעזר גרוסמן שליט"א הנמסר בקו 'השגחה פרטית' בכל יום חמישי)

"סיימתי את לימודי לפני התפילה, ויצאתי מהבית לכיוון המקווה. והנה, למול עיניי מדדה לו תרנגול! כן כן, תרנגול אמיתי!"

סיפור מיוחד שהתפרסם בקו 'השגחה פרטית', על ידי האברך ר' יוסף גרינבוים זצ"ל, מהרוגי אסון מירון, וההמשך המפליא

אלא תרנגול ממש. מיד בירכתי בהתרגשות "ברוך אתה ה'... הנותן לשכויי בינה..." וכך זכיתי לקיים את ההלכה כשיטת הרמב"ם, אותה למדת ירק לפני כמה דקות. זו היתה הארת פנים נפלאה. אני לומד הלכה ומשתוקק לקיים אותה, והנה הקב"ה מזמן לי את התנאים לקיומה, במיוחד בשבילי.

אני חושב שהסיפור הזה אינו רק אירוע פרטי, אלא יש בזה מסר לכל אחד. לפעמים בן אדם יושב ומתלבט מה לעשות, ובאיזה צעד לנקוט. לפעמים הוא מעוניין להתקדם בעניין כלשהו של עבודת ה', אבל הוא נבוך באשר לאופן המעשי, שבו יוכל להיכנס בשערי העבודה. אם הוא באמת מבקש ובאמת רוצה, הקב"ה ישלח לו את ה'תרנגול' שלו, יעיר אותו, יאיר לו ויחונן אותו בינה ודעת.

עד כאן ההודעה של ר' יוסף זצ"ל, בתרגום חופשי של הסיפור שהשאיר בשלוחה באידיש, בסמוך ליום כ"ז באלול.

לקראת סיום הרמב"ם היומי בארגון 'שיננא', עמדנו לפני המעמד הגדול, וחשבנו איזה מסר נגיש לציבור המשתתפים והמקשיבים מכל רחבי תבל. נזכרנו בהודעה שהשאיר ר' יוסף זצ"ל בקו השגחה פרטית, ובחרנו במסר החשוב שלו, המסר של הארת פנים מאת השי"ת, שלכל אחד ה'תרנגול' שלו, ואם יחפשנו, ימצא אותו.

ישבנו בצוות ההפקה עם הרב מנדל דיסקין והרב יעקב גלבשטיין, ממנהלי ארגון 'שיננא', וחשבנו על התוכנית. אחד הנוכחים עלעל בספר אהבה לרמב"ם, והנה הוא מבחין כי בי בתמוז, היום המיועד למעמד הגדול, מגיעים שוב לאותו פרק

מספר הרב טוביה פריינד שליט"א:

זה כבר כמה שנים, שיהודים רבים זוכים להתחיל ואף לסיים במסגרת ארגון 'שיננא', את כל הספר 'משנה תורה' לרמב"ם, על פי חלוקה של הפרק היומי. בין המצטרפים ללימוד היומי היה האברך ר' יוסף גרינבוים זצ"ל, שהסתלק לבית עולמו באסון הנורא במירון, בליל ל"ג בעומר תשפ"א.

ר' יוסף התרגש במיוחד מדברי הרמב"ם, שמי שילמד את 'משנה תורה', ידע את כל התורה שבעל פה. לדעת את כל התורה כולה - זו היתה שאיפתו הגדולה, והוא נכנס בעקביות וברצינות ללימוד היומי של הרמב"ם. בכ"ז באלול תש"פ, כחצי שנה לפני עלותו השמימה בליל ל"ג בעומר, הוא השאיר הודעה בקו השגחה פרטית, וכך סיפר:

היום לפני התפילה, למדתי בספר אהבה, פרק שביעי של הלכות תפילה וברכת כהנים, הלכה ד'. שם כתוב: "כששומע קול התרנגולים מברך... הנותן לשכויי בינה". הרמב"ם סובר, כי את כל אחת מברכות השחר יש לברך מיד אחרי הפעולה שמבטאת את טובת הבורא יתברך, ולא כפי המנהג הרווח, לברך את כל הברכות בזו אחר זו.

חשבתי לעצמי, איך אפשר לקיים את ההלכה לפי שיטת הרמב"ם? הן אני גר בשכונה עירונית בחיפה, ולא זכור לי כי בעשר השנים האחרונות שמעתי קול של תרנגול אמיתי המעיר עם שחר.

סיימתי את חוק לימודי שלפני התפילה, ויצאתי מהבית לכיוון המקווה, להיטהר לקראת תפילת שחרית. והנה, למול עיניי מדדה לו תרנגול! כן כן, תרנגול אמיתי בעל נוצות וכרבולת. הוא מתקדם לעברי, וקורא את קריאת הגבר: "קוקוריקו"...

זה לא שעון מעורר בקול של תרנגול, לא חיקוי ולא כאילו,

יומי, הפרק השביעי בספר אהבה, ולומדים שוב את אותה הלכה: "כששומע קול התרנגולים מברך... הנותן לשכויי בניה".

רבבות משתתפי מעמד הסיום שמעו את המעשה שסיפר ר' יוסף, ונפעמו מהארת הפנים השמימית שממשיכה עד היום. מיד למדו כולם יחדיו הלכה זו לעילוי נשמת ר' יוסף זצ"ל, ולאחר מכן קם אביו, הרב ברוך צבי גרינבוים שליט"א, ואמר קדיש לעילוי

נשמתו.

ולא לחינם התגלגל הדבר דווקא על ידי תרנגול, שכן כך מעורר הוא, כנאמר ב'פרק שירה': "עמדו צדיקים ועסקו בתורה, כדי שיהיה שכרם כפול לעולם הבא".

(גליון השגחה פרטית)

"לא אעשה קידוש עד אשר ישוחרר משמשי ר' משה יעקב ויתייצב כאן לימיני!". חרדת אלקים נפלה בבית המדרש, הכל עצרו נשימתם בציפייה מתוחה

כך פעל ישועה הרה"ק רבי משה מלעלוב זי"ע למשמשו

מדאגה, חרדים ודואגים לשלום אורחיהם ומצפים בעיניים כלות לשובם, לאחר שעה כשחזרו השניים לאכסנייתם, נפלטה אנחת רווחה מפי כולם, בראות אותם שבים אליהם בריאים ושלימים.

למחרתו, ביום ראשון סר רבינו לבקר בבית רבה של נירנברג, הרה"ג רבי אברהם יצחק קליין, רב העיר קיבל בשמחה את אורחו רם המעלה, והתרשם עמוקות מאורחו הירושלמי והנהגותיו בקודש.

בתום הביקור, פסעו הרבי ומלווהו בניחותא בחזרה לבית מארחם, הרחוב היה שקט, לפתע הגיחה מתוך בית מרוח סמוך, כנופיית פוחזים "היטלר יוגנט" - צעירים היטלריסטים, הם הבחינו בשני הדמויות שטיילו ברחוב בשלוח.

מיד הסתערו בני הכנופיה בחמת רצח על הרבי, והחלו מפליאים בו את מכותיהם וחבטותיהם העזות, משמשו ר' משה יעקב, איש חסון שכוחו במותניו, לא נשאר עומד מנגד והשיב מלחמה שיערה, הוא נתן לתוקפיו מנה אחת אפיים וחבט בהם באגרופיו, הבריונים שלא ציפו לתגובה שכזו נרתעו באימה, והחלו נסוגים משם בבהלה, חלקם חבולים וזבי דם.

המשטרה הגרמנית שנזעקה למקום, עצרה את ה"מכה" ר' משה יעקב, הוא נלקח תחת משמר כבד, כשהוא כבול באזיקים, אל חדר החקירות של הגסטאפו הידועה לשמצה.

דאגה רבה אפפה את רבינו על מעצרו של ר' משה יעקב מגינו ומושיעו, תיכף פנה לאישי הקהילה, רבנים ועסקנים, ודרבן אותם לעשות כל מאמץ להביא לשחרורו של העציר היהודי ש"חטא" בהגנת חייו מפני הצוררים הנאצים, ברם, כולם גיששו באפילה, ר' משה יעקב נעלם באחד מבתי הכלא, ואיש לא ידע לומר להיכן נלקח, כך עבר וחלף שבוע ימים.

בעת שהות הרה"ק בעל הברכת משה מלעלוב בפולין, קיבל הזמנה משאר בשרו, שהיה ממכיריו מימי שבתו בקראקא, יהודי שהתגורר בנירנברג שבגרמניה, צאצא ל"חסיד מהמבורג", ושמו רבי אהרן מרקוס, תלמידו של בעל "התפארת שלמה" מרדומסק, הוא מזמינו לבקר אצלו ולשהות בביתו, תוך התחייבות לממן את נסיעתו ושהייתו שם.

הרבי נענה בחפץ לב להזמנתו, ובחורף תרצ"ג, לאחר שמילא את מאגריו הרוחניים, ונפשו הצמאה באה על סיפוקה, שם פעמיו לגרמניה.

באותה תקופה, כבשה המפלגה הנאצית את השלטון בגרמניה והעמידה בראשה את הצורר הנאצי ימ"ש, מיד בעלותו לשלטון, החל אותו רשע ארור מיישם את שכתב קודם לכן בספרו, ותיכף החלו השלטונות להצר את רגליהם של היהודים בכל הערים ולהתנכל לחייהם, ימים הרי סכנות ופחדים היה גורלם של יהודי גרמניה, ובפרט לבעלי חזות חרדית, כך גם בנירנברג, אליה הגיע עתה רבינו.

בבוקרו של יום השבת, הודיע הרבי על כוונתו ללכת לטבול במקווה, בני משפחתו של המארח ניסו לעצור בעדו, כל הדרכים בחזקת סכנה - הבהירו לו - ועלול הוא להיפגע לרעה.

אלא שהאדמו"ר אינו שת ליבו לאזהרתם, על טבילה במקווה צריכים מסירות נפש - כך לימדו זקנו.

למרות הסכנה, פנה רבינו ויצא לרחובה של עיר, יחד עם מלווהו הרה"ח רבי משה יעקב פרנקל, בהגיעו למקווה נוכח שהיא ריקה ממים - לאחר שזמן רב לא נעשה בה שימוש, אך לא איש כמוהו יוותר על נקלה על טבילה, עינו קלטה את "אוצר" מי הגשמים, וללא שהיות קפץ אל תוכה, האוצר עמוק הוא ואין עולה בידו לצאת ממנה, הזדרז מלווהו ובמאמצים גדולים חילצו משם כל אותה עת, ישבו בני משפחת המארח בביתם וליבם יוצא

לקראת שבת, עמדו יהודי נירנברג והפצירו ברבי, שיאות לערוך לפנייהם "שלחן" בליל שבת, והוא למרות שבאותם שנים עדיין לא נהג בעריכת שולחנות, התרצה ונעתר לבקשתם.

ליל שבת קודש בנירנברג, בבית הכנסת הגדול הצטופפו מאות יהודים, עיניהם נשואות אל דמותו המאירה של הרבי, "טיש" חסידי היה חזיון נדיר במחוזות ההם, והמונים נמשכו עתה בערגה וצימאון רוחני לשמוע דברי תורה וחסידות שהיו להם כטללי תחיה.

הרבי עמד בראש השולחן, תחילה זימר בניגון מלבב "שלום עליכם" ו"אשת חיל", אחר מזג יין לגביע ועמד לקדש, הוא נטל את הכוס לידי, עצם עיניו מספר רגעים ולפתע שב והניח את הגביע על השולחן, בבית המדרש הושלך הס, הכל עקבו אחריו בחרדת קודש, והרבי פתח וסיפר:

זקני האדמו"ר רבי משה מלעלוב (היא"צ ב"ג טבת), החליט בערוב ימיו לנטוש את פולין מולדתו, ולעלות לארץ הקודש לחונן את עפרה.

"כאשר אגיע לירושלים - הכריז רבי משה - אעמוד לפני הכותל המערבי ואתקע תקיעה גדולה בשופר, היא תבקע שחקים ותפתח שערי רחמים, אזי תחוש הגאולה ויבוא משיח צדקנו".

בחודש אלול תר"י, עזבה ספינת מפרשים רעועה את אדמת פולין ופילסה את דרכה בלב ים, על סיפונה היו רבי משה ובני משפחתו עם משמשו ופמליית מלוויו הנאמנים מבין תלמידיו שלא אבו להיפרד ממנו, ופניהם מועדות אל הארץ הקדושה.

בגלף, עיר החוף הרומנית, התעכבה הספינה מספר ימים, רב החובל הסביר לנוסעיו, כי בהעדר משב רוח מתאים שיכוון אותה לאיסטנבול - היא קושטא בירת תורכיה, לא תוכל הספינה להפליג.

במוצאי שבת, ירד רבי מנדל משמשו של רבי משה מלעלוב מן הספינה, ופניו מועדות העירה, להצטייד במלאי מזון, צידה לדרך לקראת המשך הנסיעה, אלא שבדיוק אז הודיע לפתע קברניט הספינה, כי החלה לנשוב רוח מצוינת, והם עומדים מיד להפליג. עמדו רבי משה מלעלוב ובניו רבי אלעזר מנדל ורבי יצחק דוד, והחלו מפצירים בו להמתין לנאמן בית אבא, אך הלה אטם אוזניו משמוע, "לא אוכל לעכב ספינה שלימה על מאות נוסעיה, בגלל אדם אחד בודד" - טען - "ימתין מודעכם ויפליג בספינה הבאה!" הרימה הספינה עוגן ויצאה לדרכה ללא ר' מנדל, ושטה ששה ימים על פני הים הגדול, האדמו"ר רבי משה התעטף בחומה של שתיקה ומידי פעם נפלטה מליבו אנחה כבידה.

ליל שבת הגיע ובא, הרבי סיים את תפילתו ועמד לקדש על היין, הוא מזג לעצמו את כוס הקידוש, וכך כשהכוס בידו נשאר

עומד שלש שעות רצופות, עיניו עצומות ופניו האדימו, ניכר היה כי שרוי הוא במאמץ עליון ומנהל מלחמה עיקשת נגד כוחות הסטרא אחרא, לבסוף שמט את הגביע מידו והניחו על השולחן. - "לא אקדש על היין טרם שר' מנדל ישוב הנה!" - הכריז לבסוף.

באותו רגע החלה פורצת סופה נוראה, רוח סערה השתוללה בעוצמה אדירה וטלטלה עזות את הספינה בין הגלים הגועשים, משברי הים איימו לבלוע את הספינה, לפתע נשמעה חבטה עזה על הסיפון ולאחריו דפיקות עזות על דלת תאם, הדלת נפתחה, ולתוך התא התגלגלה דמותו של ר' מנדל כשהוא שרוי בעלפון.

בסוף ימיו גילה ר' מנדל, כי כל אותם ששה ימים היה שבו בידי כוחות ה"חיצונים", ושוטט כסהרורי בחוצות העיר גלף ככל שנשאוהו רגליו, "בליל שבת אפסו כוחותיי" - סיפר ר' מנדל - "בחולשתי נשענתי על אחד הכתלים להינפש קמעה, ואז שמעתי "אותם" מסתודדים ביניהם: מה לעשות והזקן מרעיש עולמות, אין ברירה מוכרחים להחזירו..."

באותו רגע התחוללה סופה אדירה והרוח החלה סוחפת אותי באוויר ומטלטלת אותי למרחקים, לפתע חשתי עצמי צונח מטה והוטלתי על סיפון אונייה זו, נס אירע לי, הרבי הציל אותי מידיהם!"

בבית הכנסת בנירנברג, עמד הקהל הגדול והאזין ברוב קשב לסיפורו המרתק של הרבי הצעיר מלעלוב, דומיה כבידה אפפה את האולם, ואף אחד לא ההין לפצות פיו ולהפר את השקט המתוח.

הרבי כילה לדבר ושתק קמעה, פתע ננער והכריז בקול חוצב להבות:

"ואף אני אומר, לא אעשה קידוש עד אשר ישוחרר משמשי ר' משה יעקב ויתייבב כאן לימיני!..."

חרדת אלקים נפלה בבית המדרש, הכל עצרו נשימתם בציפייה מתוחה, והמתינו בדריכות לראות כיצד ייפול דבר.

והנס המופלא, שב והתרחש לעיניהם המשתאות, לא ארכה השעה ודלת בית המדרש נפתחה לפתע, על הסף ניצבה דמותו המוכרת של ר' משה יעקב פרנקל... פניו חיוורות כסיד וכל גופו רועד, והוא פותח ומספר:

"כל השבוע עצור הייתי בתא כלא אפל ומצחין, לא ידעתי את עצמי מרוב חרדה ואימה, בליבי כבר ציפיתי לגרוע מכל, אולם לפני שעה קלה נכנס לתאי במפתיע קצין בכיר והרים עלי קול צעקה: "שא רגליך והסתלק מכאן!" תיכף יצאתי ובאתי לכאן כפי שעניכם רואות".

(משה איש האלקים - פרק יא)

בבא קמא דף ס"א

מי הגדול בתורה שצמח משריפה?

ולית ליה לרבי שמעון שיעורא בדליקה

לחותן אחיינו, רבי שמעון, עלה בדעתו שזוהי עת רצון לשכנע את האחייך הגאון, ר' שמעון, לבוא וללמד בישיבת טלז המעטירה, ושלח שליח לעשות כן.

רבי שמעון שחשש מאד מהצעה זו, הסתפק האם ראוי הוא לאיצטלא כזו חשובה והאם יוכל לעמוד בה. מכל מקום, לאחר הפצרות רבות של דודו, ואחר שראה שיש כאן אות משמים, נסע עם זוגתו לעיר טלז והתחיל ללמד בישיבה, ולא ארך זמן עד שאמר רבי שמעון: "כעת, אפילו יגרשוני במקלות- לא אחדל מאמירת שיעורים".

לא ארכו השנים ובכל עם ישראל התפרסם שמו של הגאון המופלא, בעל ה'שערי יושר', רבי שמעון שקופ זצ"ל, וזכה שתורתו ממשיכה להילמד במלוא העוז, בכל בתי המדרשות עד ימינו אנו התבטא על כך רבי שמעון עצמו, באחרית ימיו: "אלמלא נשרף רכושו של חותני, הלא בוודאי הייתי נשאר עמו במשק, ואולי הייתי נהפך ביום מן הימים לבעל משק בעצמי, נאמר אפילו בעל משק מכובד", אבל הקב"ה סיבב אחרת, באופן שלא הובן בתחילה..... (דרשו - הרה"ג ר' בנימין בירינצוויג שליט"א)

מרן הגאון רבי שמעון שקופ זצוק"ל, מגדולי ראשי הישיבות ומרביצי התורה בדור הדעה שלפני השואה האיומה, אשר כילתה את יהדות אירופה, ושאין בית מדרש שאין דבריו ויסודותיו מתבדרין דבר יום ביומו, נשא לאשה את בתו של יהודי עשיר גדול מאד שהיו לו משקי חלב גדולים שסיפקו חלב לכל המחוזות במדינה. עשיר גדול זה, שרצה לבתו חתן תלמיד חכם, הבטיח לו שהוא יהיה סמוך על שולחנו שנים רבות ויוכל להגות בתורה... לא ארכו הימים, ויום אחד פרצה דליקה גדולה במשק החלב של חותנו. הלהבות שבערו ללא רחם- כילו את כל משק החלב של החותן. כל ביתו ורכושו עלו בלהבות האש, והשווער האומלל יצא נקי מכל נכסיו הרבים.

ימים קשים הגיעו גם לחתן הצעיר רבי שמעון, שהרי חותנו, לא רק שלא יכול מעתה לפרנסו כפי שהבטיח, אלא גם לו עצמו ולמשפחתו לא היה במה להאכילם ולפרנסם... מיודעיו וחבריו של רבי שמעון נדו לו ברחמים על גורלו העלוב... אבל, כפי שאמר רבי שמעון עצמו בערוב ימיו: "אלוקים חשבה לטובה!" בישיבת טלז כיהן כראש ישיבה באותם ימים, מרן הגאון רבי אליעזר בלוק זצ"ל, ובשומעו שמועה קשה זו על מה שקרה

* תוכנית יומית מענייני דיומא
בהגשת הרב אברהם פוקס

* שיעורי משנה ברורה לפי
סדר דף היומי בהלכה

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי
המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורים על הדף היומי ועל כל
הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים על הדף היומי
הירושלמי בעברית ובאידיש

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי
תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

האוכלים בחורשה במהלך טיול - האם מצטרפים ל'זימון'?

וכן הרוכבים על גבי בהמות אינם מצטרפים בעוד הבהמות הולכות, אך אם מעמידים את הבהמות במקום אחד, נחשב הדבר כקביעות ומצטרפים לזימון.

[שו"ע קצג, ג, ומשנ"ב יח]

כפי שלמדנו, חובת 'זימון' חלה רק על האוכלים יחד באופן של 'קביעות', דהיינו סביב שולחן אחד. ולפיכך, האוכלים בחורשה וכדומה כשהם מפוזרים - כמצוי בטיולים - אינם מצטרפים לזימון; אולם, אם יושבים יחד סביב שולחן הנמצא שם, או שפורסים סדין על הקרקע ואוכלים סביבו כשולחן - הרי זו קביעות.

שלושה נוסעי מטוס שאכלו יחד - האם מתחייבים ב'זימון'?

אולם, רכבת ורכב שיש בהם שולחן ומקום מרווח לאכול, דינם כספינה. ויש אומרים, שבכל כלי התחבורה תלוי דין הזימון בַּנְיֻחוֹת הנסיעה, כלומר, שאם דעתם מיושבת עליהם לזמן ולברך יחד, מצטרפים. וראה עוד במקורות

[משנ"ב קצג, כו; בו"מ דרשו, 24]

יש מהאחרונים, שהסתפק בנוגע לאוכלים בעגלה הרתומה לסוסים, אם מצטרפים ל'זימון'; וכשהעגלה אינה נוסעת, בודאי מצטרפים. אבל בספינה, מצטרפים לזימון אף במהלך הפלגה. ויש שכתבו שרכבת ורכב דינם כעגלה, ומטוס דינו כספינה;

מהו השינוי בברכת המזון לאוכל במקום ציבורי?

ואם אוכל שם משל יהודי אחר - יכול לומר בהמשך: "הרחמן הוא יברך את בעל הבית הזה", כיון שהכוונה היא לבעל הסעודה, ולא לבעל המקום. וכמו כן, הסועד במסעדה שבבעלות יהודי, למרות שמשלם על סעודתו, יברך את בעל הבית בברכת 'הרחמן'

[משנ"ב קצג, כז; בו"מ דרשו, 26-27]

בברכת המזון אומרים: "הרחמן הוא ישלח לנו ברכה מרובה בבית הזה...". והאוכל במקום ציבורי ללא בעלות, כגון פארק ציבורי, או בבית מלון וכל מקום אחר שבבעלות גוי, יאמר: "הרחמן הוא ישלח לנו ברכה מרובה בהליכתנו ובישיבתנו עד עולם".

* שלושה אנשים ויותר שאכלו יחד באופן שלא חלה עליהם חובת 'זימון' - יש אומרים, שראוי שיזמנו; ונחלקו הפוסקים, אם לדעה זו עשרה יזמנו בשם. ורבים חולקים וסוברים שאין לזמן כלל.
* חובת זימון חלה רק על האוכלים יחד ב'דרך קביעות', דהיינו שיושבים סביב שולחן אחד. ואכילת בעל הבית עם בני ביתו נחשבת כקביעות אף בשני שולחנות.
* בסעודה הנערכת באולם גדול, וכדומה, יש לכבד בזימון אדם בעל קול חזק וגבוה, כדי שכולם ישמעוהו. ונחלקו הפוסקים, אם מערכת הגברה (רמקול) מועילה לכך.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם יש ענין הלכתי בחלה הענקית (קוליטש) המוגשת בסעודות גדולות?

פרוסה גדולה במידה כזו שיוכל לחלק ממנה לכולם; ויש אומרים שצריך לחלק ממנה כזית לכל אחד. ומטעם זה, בסעודות מרובות משתתפים, אם אחד מוציא את כולם בברכה, יברך על לחם גדול במיוחד, כדי שיוכל לחלק לכולם כזית מהחלק שיפרוס ממנו לאחר המוציא.

[שו"ע קסז, א, ומשנ"ב יב-טו; בו"מ דרשו, 7 ו'9]

הפרוס לחם לאכילה, לא יפרוס פחות מ'כזית', כדי שלא יראה כקמצן, ולא יותר מ'כביצה', כדי שלא יראה כזוללן. אולם, בשבת מותר לפרוס פרוסה גדולה מכביצה, כיון שאין הדבר נראה כזוללות, אלא כחיבוב המצוה של סעודת שבת, שהרי בימות החול אין דרכו לפרוס פרוסה כה גדולה. ואם מוציא אחרים ידי חובתם בברכת 'המוציא' - צריך לפרוס

* תוכנית יומית מענייני דיומא
בהגשת הרב אברהם פוקס

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי
המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורים על הדף היומי
הירושלמי בעברית ובאידיש

* שיעורי משנה ברורה לפי
סדר דף היומי בהלכה

* שיעורים על הדף היומי ועל כל
הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי
תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666